

Universitat de les
Illes Balears

Facultat d'Educació. Guillem Cifre de Colonya

Memòria del Treball de Fi de Grau

EL VALOR DIDÀCTIC DE LA POESIA MUSICADA A LA SOCIETAT TECNOLÒGICA

María José Barceló Bennaser

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 43101148E
Treball tutelat per Caterina Mercè Picornell Belenguer
Departament de Literatura i Llengua Catalana

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:
Poesia, educació, societat, noves tecnologies, escola, cançó.

RESUM

La poesia, com a gènere literari, és una gran eina per a treballar dins les aules aspectes que formen part de l'educació integral dels alumnes, però sol ser poc considerada o no se li presta atenció ni temps

En aquest treball de final de grau, presentem una proposta per a treballar la poesia dins les aules a partir de la comprensió i construcció del significat d'aquesta.

Prèviament a l'exposició d'aquestes activitats, emmarquem l'estat de la qüestió en un context determinat, fruit de la recerca, investigació i pròpia experiència, que ens porta a definir i reflexionar sobre la nostra societat avui en dia, caracteritzada per la influència de les noves tecnologies a tots els nivells.

Es mostren dades d'estudis i informació respecte al tema, a través dels quals intentem entendre i analitzar els grans canvis que en poc temps s'han produït a la nostra societat i que afecta els nostres moviments, pensaments i actuacions.

En contraposició a la velocitat imposada pel torrent mediàtic, la poesia es converteix en el contrapunt que pot ajudar a equilibrar la situació, des de petits a les escoles i de grans a la vida.

ABSTRACT

Poetry as a literary genre is a great tool for working in the classroom aspects, which are part of the integral education of students, but are usually underestimated or not paid attention or time.

In this document, we present a proposal to work poetry in classrooms from a more advanced level as is the understanding and construction of the meaning.

Previously to the exhibition of these activities we frame the question state in a given context fruit of the search, investigation and own experience, that leads us to define and reflect about our society today characterized by the influence of new technologies at all levels.

We teach study data and information about the subject, trough which we try o understand and analyze the great changes in such a short time that they have occurred and that affects our movements and actions.

As opposed to this time speed in which we live, poetry becomes the counterpoint that can help balance the situation, from children in schools to adults in life.

PARAULES CLAU: poesia, cançó, societat, noves tecnologies, educació, escola

ÍNDEX	PÀGINA
1- INTRODUCCIÓ	6
1.1 Presentació i estructura	
1.2 Objectius	
2- MARC TEÒRIC	8
2.1 La nostra societat avui	
2.2 El dilema tecnològic. Impactes a considerar amb els infants	
2.3 La relació entre poesia i escola	
2.4. Per què poesia a l'aula?	
2.5. La poesia al marc curricular	
3- METODOLOGIA UTILITZADA PER A DESENVOLUPAR EL TREBALL	20
4- DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA	21
5.1 Presentació de la proposta	
5.2 Objectius	
5.3 Aplicació de la proposta	
a. Estratègia metodològica	
b. Context educatiu	
c. Objectius	
d. Descripció de les activitats	
e. Avaluació	
f. Criteris d'avaluació	
5- CONCLUSIÓ	30
6- BIBLIOGRAFIA	32
7- ANNEXOS	35

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació i estructura

Aquest treball pretén ser una aportació a l'ensenyament de Llengua i Literatura Catalana en l'Educació Primària, mitjançant la poesia.

Quan faig referència a la poesia, em refereixo al text que amaga la música i ens endinsa en un món oníric, imaginatiu i sensible. La unió de música i text, també concentra l'essència de l'expressió humana, d'aquí que empri alternativament cançó/poesia, amb la intenció de donar el mateix valor.

La definició de poesia que apareix al Diccionari del Institut d'Estudis Catalans ofereix com a primera accepció la següent: "és l'art del llenguatge que consisteix a expressar segons un ritme, normalment el del vers, un o diversos temes, una idea, un sentiment etc. als quals cada poeta vol donar un valor propi i universal alhora". Per tant la relació entre poesia i cançó ens deriva a comprendre'l com a un sol cos on ambdues realitzacions són composicions basades en els sentiments de l'autor.

Afirmar que a les escoles no es fa ús de la cançó com a eina útil per aconseguir certs aprenentatges relacionats, sobretot, amb les matèries de llengua, no seria cert. Ara bé, tal com veurem més endavant, la poesia sol estar marginada a les escoles o apareix com alternativa relaxada i divertida per a treballar certs temes, amb la conseqüent percepció que poden rebre els infants, com si es tractés d'un tema irrisori o de poca importància.

A través de la cançó es pot canviar aquesta percepció, mitjançant la creació i innovació d'activitats, projectes etc. i col·locant la poesia al lloc que mereix dins els processos d'ensenyança aprenentatge. Com afirma l'autor Christopher i Grosset-Bureau (1967) a l'article d'Antoni Artigues (2010)

La poesia fa esclatar les representacions estereotipades del quotidià i suscita en el infant un dinamisme creatiu (...) El noi parteix de la descoberta de ell mateix i del món. Dins aquesta recerca hi lliura tot el seu ésser. L'expressió artística l'ajuda a prendre consciència del seu univers interior i li permet posar un poc d'ordre dins el caos de descoberta que fa del món (Christopher i Grosset- Bureau, citat a Artigues, 2010:100)

La capacitat dels infants, la seva especial sensibilitat, quan encara tenen el món per descobrir, i la seva tendència natural a la fantasia són raons que ens haurien de fer pensar sobre la importància d'aquest recurs i el seu ús.

Més en concret, l'objectiu d'aquest treball és emprar la poesia per fomentar una forma d'aprendre atenta i significativa, diferent a la que sovint ens propicia la nostra societat, mitjançant l'ús lúdic i creador de la paraula, del sentit d'aquesta i dels sentiments que transmet en una societat cada vegada més veloç i superficial, que dificulta, en moltes ocasions endinsar nos en el veritable significat del que ens envolta. Tal com distingeix Carles Millà:

No es tracta d'analitzar i criticar les lletres o ritmes d'aquestes o aquelles cançons, o només d'escoltar composicions perquè treballin la oïda, sinó també, que en general, coneguin cançons que els formen com a persones i ciutadans d'una societat, cançons que els permeten (...) fins i tot, conèixer fets que desconeixien. (Millà, 2018:79)

No és cap novetat que a un aula es canti una cançó, s'ensenyi el que diu, s'analitzi, (morfo, sintàcticament etc.) o interpreti, però la poesia és un gènere que ens convida a la lectura lenta i reflexiva i a una escolta atenta i activa.

Les cançons tenen una espècie de màgia, tot d'una capten l'atenció dels oients, com diuen Juan F. Giménez, Teresa Martín i Núria Puigdevall (2009), la característica fonamental de les cançons és que quan conflueixen melodia i textos s'aconsegueix de l'oient una predisposició psicològica, sensorial i cultural, que provoca un desencadenament de sensacions i sentiments, que en molts de casos són diferents en cada un de nosaltres: una cançó pot animar a una persona, mentre a una altra la pot entristir, pot significar molt per a un oient i per un altre res... molt al contrari del que es pot pensar, aquestes divergències, suposen una oportunitat única d'enriquiment mutu, complicitat i comprensions noves.

A l'estat de la qüestió parlarem de la importància i els efectes beneficiosos de treballar amb la poesia dins l'aula, i la necessitat de fer aquest aprenentatge partint de la reflexió i l'aprenentatge constructiu, és per això que m'endinsaré, primerament, en qüestions que ens fan plantejar aquesta necessitat: fins a quin punt la societat tecnològica actual afecta el procés d'aprenentatge del infant? Per què és necessari intervenir des de les escoles promovent una ensenyança que impliqui aprenentatge significatiu i creatiu a partir de la reflexió i comprensió?¹

Aquestes qüestions ens portaran a investigar sobre els efectes tecnològics i la relació que la societat actual té amb la tecnologia, conseqüències que ens faran plantejar la manera amb la qual ens relacionem i de com pot afectar a nivell cognitiu als infants aquesta dependència

¹ Encara que es plantegi en general, fa al·lusió a la necessitat de promoure aquest tipus d'ensenyament mitjançant la temàtica del TFG: la poesia.

tecnològica. Posteriorment, en el mateix marc teòric, explicaré la situació de la poesia dins les aules en l'actualitat i perquè és necessari una major presència d'aquesta.

Per finalitzar el treball, he dissenyat una proposta didàctica que inclouen unes sessions amb les seves pertinents activitats, que giraran entorn a l'educació emocional mitjançant les cançons.

1.2.Objectius

L'objectiu d'aquest TFG és, per una banda analitzar la incidència i importància que té la poesia dins les aules a l'hora d'ensenyar i aprendre de manera reflexiva, significativa i creativa, demostrant que es tracta d'una eina engrescadora i motivant per als alumnes.

Per altra banda analitzar la incidència de les noves tecnologies i els efectes que poden tenir dins la societat en general, i als infants en concret, valorant la poesia com a una eina didàctica eficaç per ajudar a millorar als alumnes en el seu procés d'aprenentatge i compensar els efectes de l'excessiva exposició a les pantalles.

Un altre objectiu, ha estat l'elaboració d'una proposta didàctica, fruit de la reflexió teòrica, per a dur a terme dins l'aula i poder posar en pràctica una sèrie d'activitats que tenen com a eix central la poesia musicada.

2. MARC TEÒRIC

2.1. La nostra societat, avui

La societat contemporània afronta canvis accelerats que modifiquen diferents aspectes de la seva existència. Aquestes transformacions estan associades principalment al desenvolupament de les TIC que impacten i afecten les maneres en que ens relacionem amb el món i els altres (Ramírez i Valle, 2019: 17)

Aquesta sentència dels sociòlegs Diego Ramírez i Dune Valle és un reflex dels temps que estem vivint avui en dia, on una de les característiques principals de la nostra època és el caràcter imperant de la tecnologia.

Partint d'aquesta situació, podem dir que estam a una era marcada per la instantaneïtat, espontaneïtat i velocitat, fet provocat per la implantació de les TIC a la societat, que han

provocat canvis en les diverses estructures en les quals ens movem (social, econòmica, laboral etc.).

Com mencionen Eloy Portillo i Pedro Costa (2009) a l'article "Virilio y la Crítica de la velocidad: por una ecología gris", la innovació tecnològica ha arribat per a quedar-se i expandir-se vertiginosament, avançant d'una manera més ràpida que qualsevol regulació sobre els seus efectes. Això vol dir que primer coneixem, fem ús, explorem les tecnologies i aplicacions que cada dia ens arriben i llavors coneixem els efectes secundaris. Aquest fet, per altra banda, és lògic, ja que la velocitat amb la que ens envaeixen aquestes, fa pràcticament impossible realitzar una correcta regularització de cada una d'elles *ad hoc*.

Mentre fa uns anys la societat es movia dins paràmetres temporals lineals, és a dir a una velocitat més o manco constant, on els canvis eren perceptibles, comprensibles i donava temps a prendre decisions al respecte, avui en dia aquests es propaguen a tal velocitat que escapen a la nostra capacitat d'adaptació. Això, segons Ángel Gómez incrementa "més la diferència entre la nostra capacitat de comprensió i la realitat a comprendre" (Gómez 2019: 6)

Aquests canvis tecnològics i la velocitat a la qual s'han produït, han provocat una explosió d'esdeveniments, imatges, publicitat (excessivament renouera), propaganda, informació etc. que formen el nostre dia a dia, i que rebem a totes hores sense descans, i que com manifesta Beatriz Fainholc (2006) provoca fluxos de pensament, sentiments i formes d'afrontar situacions comuns als infants d'avui en dia, diferents als que han caracteritzat generacions anteriors.

Aleshores no és estrany que emprem el terme *societat digital* per a definir- nos. Miguel A.V. Ferreira (2008) parla d'una *Societat Tecnològica*, i la defineix com una societat humana determinada o condicionada pels avenços tecnològics, que a poc a poc s'han convertit en una realitat amb la qual convivim que han traspassat el límit utilitari, influint en els nostres modes de pensar, actuar i entendre el món i els altres.

Per tant podem deduir que el que preocupa a diferents autors és la mesura en la qual la tecnologia i el món digital pot determinar i instrumentalitzar les formes d'interacció, les mentalitats i el nostre enteniment.

El psicòleg i sociòleg Carlo Petrini fundador del moviment social *Slow Food*², creà aquest moviment a Roma el 1986 (Honoré, 2013). Des de la inspiració d'aquest moviment, la idea es va estendre a altres àmbits: en el camp de l'educació - *slow schooling*-, en l'estil de vida a les ciutats -*slowcittá*- etc. el moviment *slow*, no propugna directament la lentitud, tal com es pot traduir literalment, sinó el dret a controlar el nostre ritme de vida. No va tardar molt en aparèixer, a causa de la conjuntura a mitjans de la darrera dècada del segle XX, el moviment *slow communication*, com una cridada a la necessitat d'una producció de consum tecnològic més sostenible, reflexiu i humà.

Paradoxalment, sembla que aquesta dependència a les noves tecnologies és acceptada, el fet és que els beneficis que ens proporcionen les TICs són immediats i el més important, són més visibles i fàcils de constatar que no pas els perills o perjudicis que com hem mencionat abans es detecten després i a llarg termini. Per aquest motiu més que mai, hem de cercar i trobar la mesura adequada amb la qual ens relacionem amb les tecnologies, evitant un consum i abús que ens faci vulnerables.

Tal com matisa el psicòleg Manuel Sicilia al seu article "Las nuevas tecnologías: ¿motor de cambio o de desigualdad?"

...hi ha que concentrar-se en una estratègia on es consolidi l'ús competent de les noves tecnologies, perquè si la història és tan llarga com la de l'home, la de les noves tecnologies, al contrari és extraordinàriament recent, encara que més accelerat (Sicilia, 2004: 25)

Per efecte d'aquestes transformacions, emergeix un ordre caracteritzat per l'empenta de la velocitat i la compressió del temps i espai, que pot suposar, des del punt de vista cognitiu un canvi, ja que condiciona el nostre enteniment del que ens envolta i de les nostres relacions.

Fainholc (2006) dóna en el clau quan diu que els intercanvis socials s'haurien de donar en situacions justes d'espera i/o frustració com a exercici saludable que compensi l'excessiva velocitat a la qual estem sotmesos, ja que sinó s'anul·larien altres mecanismes psicològics importants com anticipar, imaginar, fomentar el pensament crític, simbòlic etc.

Són temps complexos. Els mateixos esdeveniments, les informacions que rebíem (ara multiplicades), les mateixes situacions... que abans afrontàvem amb paciència, reflexió, imaginació - i per què no dir ho, a vegades amb frustració- han estat substituïdes per respostes

² Moviment creat a rel d'una revolta ciutadana en contra de l'obertura d'un Mc Donald's

irreflexives, superficials, i intolerants als fracassos. Hem desaprès una quantitat d'actituds que ens anàvem bé, i sense ser-ne gaire conscients, o millor dit sense voler.

És com si les noves tecnologies a més de simples artefactes que ens ajuden i ens faciliten alguns aspectes de la vida, s'haguessin instal·lat al nostre dia a dia convertint-se en el bastió de les relacions socials i del coneixement, influint en la nostra capacitat de judici, decisió i actuació.

La sensació és la d'una societat on la tecnologia constitueix una única resposta per a les persones, en detriment de la reflexió, a causa de la impossibilitat de manejar, comprendre i sobretot dominar les tones de funcions, aplicacions, sistemes, informacions etc. que rebem sense control i sense saber controlar.

Han sorgit moltes veus que clamen de l'existència d'un excés d'informació i sobreestimulació que té conseqüències en el nostre comportament. Micaela Potes i Guillermo Filet (2018) fan referència al psicòleg David Lewis quan parla de la *Information Fatigue Syndrom (IFS)*, per a referir-se a una patologia produïda per un excés d'informació que provoca paràlisi de la capacitat crítica, alteracions de l'atenció, inquietud general i incapacitat per a assumir responsabilitat. Afirmar que avui en dia tots en major o menor mesura estem afectats de IFS. En la mateixa línia el psicòleg José I. Urquijo (2016) emprà el terme *desinformació* com l'efecte contrari que provoca l'excés informatiu. D'aquí al caos, hi ha un curt trajecte.

Sembla cada cop més clar que cal reconduir una situació que penso s'ha desbordat i que sintetitzen clarament Dolors Reig i Luis F. Vílchez:

Aprofundint en la cognició que ens preocupa ara, es parla en general de superficialitat, de que molts dels nostre joves, acostumats a una dieta cognitiva pobríssima, en petites i ràpides dosis, van perdent capacitats en quant a aspectes tan importants com el processament profund o l'anàlisi crític de la informació que els envolta (Reig i Vílchez, 2013: 26)

Sembla que s'ha modificat la relació amb el coneixement, el qual ja no és depositat en els adults, autors, experiències personals, vivències etc. com ha estat anys enrera, i de forma natural, sinó que sembla que s'hagi desplaçat, a un patró icònic i digital que trastoca la manera en la qual hem funcionat durant milers d'anys.

Seguint amb la temàtica, a continuació parlarem de la relació i efectes de les noves tecnologies amb els més petits; vull aclarir que no és pretén, ni s'ha pretès fer una lectura

pessimista o negativa de tot el que tingui a veure amb les noves tecnologies o la ST³, sinó que es tracta d'estimular la reflexió i crítica sobre la implicació de les tecnologies a la nostra vida, i obrir debats de discussió sobre el pensament que imposa una lectura única d'avantatges i progressos d'aquestes.

2.2. El dilema tecnològic. Impactes a considerar amb els infants

El desenvolupament cognitiu, com va descriure Jean Piaget⁴ -autor de llibres com *El juicio y el razonamiento en el niño* (1937) y *Psicología del niño* (1969)- argumenta com l'adquisició del coneixement en els nins es realitza gradualment i com ajusten les seves idees i es tornen persones amb criteri propi a conseqüència de les discrepàncies que experimenten entre el que saben i el que descobreixen al seu entorn. És a dir, proposa que el desenvolupament es produeix en graus, la qual cosa significa que la naturalesa i els components cognitius canvien significativament amb el temps, situant les diferències en la qualitat.

Aquesta teoria ens fa reflexionar sobre la importància de l'entorn que envolta als infants i del temps que precisen per a poder assimilar experiències i continguts en el seu desenvolupament, creixement personal i educació.

La importància, utilitat i dependència de les noves tecnologies avui en dia, és inqüestionable, i aquestes les trobem presents a qualsevol àmbit que ens envolta: educació, treball, vida social etc.

No existeix un accés tecnològic universal igualitari, i aquest fet evidencia una clara bretxa digital, però per posar exemples de cada un a una societat occidental i actual com la nostra, direm que dins el centres educatius s'envien apunts *on line*, els pares i mares poden tenir tutories amb els mestres a través d'aplicacions de videoconferència, les pàgines webs dels centres cada vegada són més completes i amb feedback per part d'alumnes i famílies etc; en el treball, moltes empreses opten per que els seus treballadors treballin des de casa amb l'ordinador, les gestions, pressuposts, entrevistes de cada vegada es fan més a través de les tecnologies...a nivell social ja coneixem tots com funcionen les xarxes socials i el creixement del seu ús, per no mencionar la imatge que tots tenim i hem pogut veure d'una taula envoltada

³ Societat Tecnològica

⁴ Per a J. Piaget el Desenvolupament Cognitiu es desenvolupa de dues formes: la primera com a un procés adaptatiu d'assimilació i acomodació, que inclou maduració biològica, transmissió social i equilibri cognitiu. I una segona forma que es limita a l'adquisició de noves respostes per a situacions específiques o l'adquisició de noves estructures per a determinar operacions mentals específiques.

de persones totes pendents del seu mòbil...i així podríem seguir posant exemples de qualsevol àmbit en el qual ens movem com a societat.

Amb aquesta introducció simplement he volgut remarcar els canvis que en el nostre entorn hem viscut sobretot a la darrera dècada, com bé assenyalen Potes i Filet (2018) convertint la digitalització i l'avanç de les tecnologies en una categoria de omnipresència en la vida quotidiana de les persones.

Avui en dia, la tecnologia i el ritme de vida s'han apoderat del nostre entorn, i per tant de l'entorn dels infants. En un estudi recent de la organització UNICEF (2017) que apareix a l'article de Potes i Filet (2018) un de cada 3 usuaris d'Internet a tot el món és un infant, ja sigui per estudiar, consultar internet, estar en contacte amb amics i/o familiars, jugar amb videojocs etc. la realitat és un augment considerable d'exposició i connexió amb les pantalles i el món virtual, en detriment d'experiències pròpies, del joc lliure, de les interaccions amb adults i altres nins, del joc físic, del contacte amb la naturalesa etc.

Tal com segueixen manifestant:

La tecnologia quan es tracta d'una finalitat lúdica, no hauria de representar un problema pel nin sempre i quan l'ús es dugui a terme amb un acompanyament, supervisió o assessorament adequat, el problema sorgeix quan aquest dispositiu es transforma en un refugi virtual on el nin supleix l'absència de figures humanes (Potes i Filet, 2018: 300)

I jo afegiria *experiències reals*. Ja que, si tornem a la teoria d'en Piaget, no es pot donar una construcció ni desenvolupament integral del infant en la virtualitat.

L'ús del mòbil i ordinador, integrats com una manera de viure, són part de la nostra família, els infants des de petits ja es familiaritzen amb aquests aparells, creen addició, i sol ésser el primer regal que volen quan són conscients.

El flux, la intensitat i rapidesa en la qual succeeixen els esdeveniments a les pantalles, s'ha colat en el psiquisme dels individus. Aquesta acceleració del ritme de vida, comença a formar part d'aquests des de molt petits, volen experimentar i viure tot el que reben i absorbeixen a través de pantalles a la vida real, i si no ho aconsegueixen es frustren, vivint en una insatisfacció permanent, si a aquest fet afegim el caràcter consumista que caracteritza la nostra societat, topem amb una còctel molotov que molts infants no saben gestionar, amb una

invasió constant d'estímuls i informació cada vegada més ràpida i en menor quantitat de temps i espai⁵

Davant aquestes situacions, nosaltres com a adults, podem ser conscients i fer petites accions per poder capgirar alguns aspectes: cercar moments de més tranquil·litat, llegir més, tancar el mòbil per unes hores, viatjar, passejar pel camp, meditar etc. però i els nins petits? Quines eines tenen per evitar aquest bombardeig d'estímuls, renous, velocitat a la qual anem?

Gómez (2019) comenta que la velocitat limita i acota els nostres períodes d'atenció, perquè no dóna temps a assimilar els fets, uns fets vinculats al món- pantalla i Josu Larrañaga remarca que aquesta “possibilita, i desenvolupa una nova dimensió afectiva i multi sensorial assentada en l'accessibilitat, tactilitat i capacitat d'interacció” (Larrañaga, 2018: 55) una accessibilitat que ens supera i no podem acaparar per tota la seva immensitat, una tactilitat que deshumanitza i una interacció superficial.

Segons un estudi de AVG Technologies, molts infants de entre 2 i 5 anys tenen més habilitats per a usar computadores, smartphones i navegar per internet que per nadar, embotonar-se, tancar se l'abric o anar en bicicleta.⁶

En aquest aspecte em referia quan he fet menció de posar els peus a terra, viure no tant de cara a les pantalles i experimentar coses que podem veure, tocar, sentir, dialogar etc. hi ha sensacions, sentiments, aprenentatges impossibles de ser transmesos a través de les pantalles.

El filòsof alemany Christoph Türcke, tal com ressenya Jordi Maisó (2014) afirma que la hiperestimulació audiovisual, a la llarga, afecta a la capacitat dels nins i nines per a perseverar en tasques, recordar, construir frases adequades etc.

Podríem dir que si aquest entorn i les experiències s'han digitalitzat i accelerat, aleshores els infants poden tenir repercussions en el llenguatge, comprensió i raonament, d'aquest coneixement que està fabricant.

És important que nosaltres com a docents, ens plantejem el foment d'una educació lenta, reflexiva, interna, com a complement que compensi aquest ritme que marca la societat i que

⁵. Abans de la irrupció tecnològica, el que experimentavem depenia de la nostra posició en el temps i espai, avui aquesta experiència temporal i espacial es redueix al visionat de les pantalles.

⁶ AVG. Niños sobreestimulados: como la tecnología ha transformado la infancia. (2015) Recuperat de <http://www.univision.com/noticias/salud-infantil/ninos-sobrestimulados-como-la-tecnologia-ha-transformado-la-infancia>.

irremeiablement assoleix el infant. Es tracta de donar li altres recursos i possibilitats per poder atracar se a la cultura i l'ensenyança des de l'emoció, el sentiment, la reflexió etc. convertits, aquests, en els nostres cavalls de batalla.

És impossible que la sobreinformació, la hiperestimulació i el ritme al qual estan exposats els infants, no afecti el seu desenvolupament, com manifesta Anna Eva Jarabo “resulta insostenible mentalment, emocionalment, i socialment” (Jarabo, 2019:53)

2.3. Relació entre poesia i escola

Literatura i llengua apareixen als plans d'estudis com a una sola àrea curricular on es relacionen i que s'imparteix des dels primers nivells. Elena Gómez-Villalba defineix així: “La literatura (...) és concebuda com a plena producció de llengua i aquesta és el producte del bon domini dels elements lingüístics que la conformen i com a fenomen comunicatiu” (Gómez-Villalba 1993:108). Dins aquesta àrea s'al·ludeix a la poesia tant en els continguts, com en els objectius i en les avaluacions.

Encara així, no són pocs els autors que consideren la poesia com la gran oblidada a les escoles. Miguel A. Pérez (2011) compara l'ús que se'n fa com un mapa a la recerca de substantius, adjectius, metàfores... lluny de considerar-la com un contingut que té raó de ser per si mateixa. El filòleg Francesc Codina (2009) comenta el poc entusiasme que genera entre els ensenyants, encara que no es pugui afirmar amb rotunditat, i per reafirmar mos en aquesta sospita llegirem les paraules de Sergio Frugoni:

L'ensenyança de la poesia oscil·la entre la indiferència i la marginalitat o pel contrari a l'estrellat en esdeveniments poètics d'alta visibilitat però fugaçs i excepcionals. M'agradaria pensar en altres modes de lo poètic a l'escola, més proper a la quotidianitat de l'aula amb les seves rutines, les seves pràctiques convencionals així com altres, les que obren zones de innovació. El destí d'excepcionalitat de la poesia, que també pot veure's fora de l'escola, moltes vegades conspira contra la formació de lectors curiosos i interessats. (Frugoni,2017: 2)

Avui en dia encara recordo com treballàvem la poesia a l'escola: havíem de conèixer el tipus de versos, analitzar la seva construcció i memoritzar-la, aquesta era la tasca que realitzàvem entorn a ella, i quant a la poesia musicada, no apareixia ni de 'puntetes'.

Per què la poesia, amb tota la seva essència, s'ha ofert i s'ofereix, de manera generalitzada a l'escola, com a un objecte a examinar, no com una obra a sentir o construir el seu significat per part dels alumnes?

La poca presència de la poesia als centres escolars pot ser causa de moltes variables, una d'elles la menciona Isabel Castilleja (2015) al seu article “La poesia al cicle Superior d'Educació Primària” on parla del perfil del docent, atribuint una falta de formació, la pròpia percepció que té d'aquesta o el poc entusiasme que suscita entre el professorat.

El grup de recerca. Poesia i educació, POCIO, coordinat per Glòria Bordons va fer un estudi i els resultats varen assenyalar una presència força precària de la poesia dins les aules fins i tot dins les àrees de Literatura i Llengua⁷

Una altra causa, és la percepció per part dels alumnes de trobar-se davant una text difícil de comprendre, amb un llenguatge difícil, aquest fet està directament relacionat amb el poc paper que té el gènere poètic dins la societat generant una escassa vinculació de la poesia amb els interessos dels individus en general i de l'alumnat en concret.

Bordons (2009) relata a “Poesia contemporània, tecnologia i educació” com a un examen parcial de segon cicle de Primària de Llengua i Literatura s'havia de triar un text entre una poesia de Martí i Pol o bé una breu explicació sobre l'ensinistrament dels dofins, per a realitzar un comentari de text. El resultat va ser que només 12 alumnes varen escollir la poesia i els 31 alumnes restants el text en prosa, al·legant la dificultat del text poètic.

Lligat a la causa anterior cal tenir en compte l'aparent resistència de l'entrada de la poesia al món actual, com diu Margalida Prats “La poesia no ha entrat en el món del consum i mecanismes econòmics propi de societats avançades, potser per això mantingui una certa aurèola de prestigi i misteri que li ve d'antic, no encaixa en lloc” (Prats 1994:127) i precisament per aquest motiu costa interioritzar-la i endinsar-s'hi en ella, ja que precisament aquesta sensació de formar part del passat, la seva retòrica i la necessitat d'aturar nos per prestar- li atenció no encaixa gaire en el nostre ritme de vida.

Aquesta absència poètica no passa només a les aules o entre els infants, també ocorre a nivell global. A la societat, en termes generals, es respira una manca de coneixement d'aquesta, al cap i a la fi es tracta de la conseqüència d'una realitat, ja que si no ens envolta, si no se'ns ensenya, si no la trobem al nostre dia a dia difícilment la podrem descobrir i gaudir.

⁷ Informació que apareix a l'article de Francesc Codina (Codina, 2009:25) d'una enquesta realitzada entre el 2014-15, sobre el tractament de la poesia a 280 centres escolars i on tan sols va tenir un 10% de retorn.

A més d'aquesta poca presència, la poesia ha de fer front a una situació on la paraula, com a base sobre la qual cobra sentit, va adquirint poca importància davant el món virtual de les imatges.

Al final tot suma, i el que tenim és un cúmul de prejudicis i situacions que no ajuden a fer que la poesia sigui valorada. El més important, a més, es que provoquen que els alumnes es quedin sense conèixer-la. I sense aquesta experimentació acaben amb una opinió pobra o, fins i tot, negativa, de la poesia, cosa que provoca un allunyament que pot perdurar.

Segons Juan Mata (2009) als estudis de Magisteri, l'ensenyança de la poesia als futurs mestres és escassa i erràtica. Als temaris no falten referències, però sol despatxar-se ràpidament i normalment es relacionen amb la poesia popular tradicional.

La solució passa per un canvi d'actitud, desfer els prejudicis que tenim entorn al text poètic i contemplar la riquesa expressiva que amaga com un repte i no com a sinònim de dificultat o inaccessibilitat.

2.4. Perquè poesia a l'aula?

Com hem comentat al principi del marc teòric, les noves tecnologies, estan canviant la manera de pensar i raonar dels infants, la seva coexistència amb les noves tecnologies provoca que botin d'estímul en estímul contínuament i els costi centrar se en una sola tasca al 100%. L'investigador i fundador de la *National Communication between Humans and Interactive Media Lab*, Clifford Nass, que apareix al llibre *Educando en la realidad* de Catherine l'Écuye (2015) relaciona el dèficit d'atenció amb la multitasca. Assenyala que un dels grans reptes de l'educació, passa per ensenyar els nins i nines a prestar atenció, reflexionar, concentrar-se etc. Sense aquestes actituds i aptituds no hi pot haver aprenentatge, ja que un aprenentatge precipitat i superficial, no permet un vertader contacte.

Aquesta multitasca, citada per Nass, és l'alternança continuada d'atenció d'un lloc a altre durant poc temps, que provoca la captació superficial de molta informació, però sense aprofundir en ella ni retenir-la. Implica irrellevància, 'fer per fer', sense sabre per a què, o sense donar importància a la tasca, i ens condueix a una pregunta: com podem educar i motivar sense sentit de la rellevància?

Els nins adquireixen sentit de rellevància des de petits en el seu dia a dia, aprenent i valorant a partir de les seves experiències, i aquestes cada vegada són més escasses, enfocades només a

les pantalles. Al 2009 l'Anuari de Psicologia Clínica de la Salut va realitzar un estudi sobre nins entre 12 i 17 anys a Espanya, reportant un inquietant resultat: 6'41 hores diàries de consum de televisió, mòbil i internet (L'Écuyé, 2015). Podem imaginar la xifra que seria avui en dia, considerant que al 2009 encara no existien els telèfons intel·ligents ni les tablettes, tal qual les coneixem avui.

La idea que els estudiants han de ser els protagonistes del seu aprenentatge no es nova, de fet ja veiem des de fa anys un canvi de metodologia a les escoles, hem passat de les explicacions magistrals avaluades en un únic examen, a un aprenentatge constructivista⁸, on el professor es converteix en el guia d'aquest aprenentatge i on les escoles i mestres s'estrenyen el cap per motivar als alumnes i fer que aquests gaudeixin aprenent i s'ho passin bé. Com a eina de motivació s'empren cada vegada més les TICs, com pot ser que amb resultats de consum diari de tecnologia esgarrifoses dels més joves, posem en safata més hores davant dispositius a l'escola?

A vull en dia a les escoles, cada vegada augmenta l'ús de les pantalles per a motivar l'aprenentatge dels alumnes. El científic i psicòleg Roger Shank (L'Écuyé, 2015) defensa la construcció d'una ensenyança completament *on line*, amb una base de dades que permetin als alumnes un aprenentatge autònom.

No obstant, no es pot convertir el procés d'ensenyança - aprenentatge en un lloc on únicament l'alumnat es motiva davant una pantalla. Com replica L'Écuyé (2015) ens equivoquem si pensem que els alumnes són els protagonistes del seu aprenentatge, en aquests casos qui porta les regnes és l'aplicació "intel·ligent" del dispositiu que enganxa amb els seus sons i imatges, no l'alumne.

Que puguem accedir ràpidament i de manera il·limitada a un tipus d'informació no vol dir que estiguem adquirint una major capacitat de coneixement o comprensió, al contrari, aquest s'adquireix amb comprensió crítica, interpretació i recreació a un context temporal i cultural.

La motivació, necessària en tot procés d'aprenentatge, no pot concentrar-se única i exclusivament en les noves tecnologies (que sabem que tant atreuen als estudiants) al final provoquen que la motivació provingui exclusivament des de l'exterior digital, i no per un

⁸ L'aprenentatge constructiu es basa principalment en la construcció del coneixement i no en la seva producció. Un aspecte essencial, és que s'enfoca en tasques autèntiques, les quals tenen rellevància i utilitat en el món real. El constructivisme considera holísticament l'ésser humà.

mateix, en cap moment la tecnologia ha de substituir el procés mental humà ni comportar una simplificació del pensament i l'acció.

Aquesta motivació es pot cercar i trobar en altres entorns, a l'escola tenim una gran oportunitat amb la poesia i totes les seves possibilitats.

El text poètic, com a territori d'emocions, es presta a múltiples interpretacions com a obra oberta que és, adient per a uns tipus d'activitats que conviden als infants a observar, manipular, formular hipòtesis sobre el seu contingut i fer troballes que facin despertar el propi sentit. Aquest model descendent respon a la prioritat absoluta de construir el significat del text de la poesia.

El llarg camí d'ensenyança i aprenentatge que fa l'alumne al llarg de la seva escolarització no ha d'estar exempt de l'apropament a la poesia, començant a relacionar-se mitjançant el joc i l'experimentació, i seguint amb un apropament que permeti desenvolupar capacitats per a adquirir una competència lingüística adequada, encoratjada per la creativitat i el gust pel text poètic.

Quan els infants arriben a primària, la presència poètica va desapareixent per donar pas a altres tipus de continguts. L'ús de la poesia minva progressivament a mesura que els infants es fan més grans, com hem esmentat anteriorment, precisament això ocorre en el moment en que aquests alumnes comencen a formar part de la civilització tecnològica, i es fa més necessari que mai crear espais de silenci, reflexió i moments per al descobriment del poder expressiu i comunicatiu de cada un, per aconseguir un cert equilibri amb el bombardeig digital en el qual la societat s'ha sumit.

Existeixen recursos que ens poden facilitar aquest apropament dins l'aula, com "Música de poetes", que és un espai virtual per a la literatura i la música promogut per la UOC, on poesia i música s'ajunten, i es poden escoltar composicions musicals a partir de versos de poetes coneguts i no tan coneguts. I el projecte "Mag poesia" dins del web de Magisteri Teatre, creat per Antoni Artigues i considerat com una eina de divulgació enfocada a la voluntat de fer present la poesia a l'entorn didàctic.

Es tracta de fugir de la immediatesa i cúmuls de resultats que a cop de 'clic' ens dona la tecnologia, per escoltar, argumentar, fomentar el pensament crític amb la intenció d'aconseguir un procés educatiu qualitatiu.

2.5. La poesia en el marc curricular

La poesia sempre ha estat present al currículum educatiu, des de E.G.B. (MEC.1980), si bé la seva presència, com ja hem comentat, quedava reduïda a petites mencions i activitats poc engrescadores envers al seu anàlisi formal, i/o s'ha enfocat de cara al folklore.

Avui en dia la poesia té un paper clarament reconegut al currículum oficial. Al currículum d'Educació Primària a les Illes Balears (R.D.32/2014), es fa menció en els continguts, procediments i criteris d'avaluació; la metodologia i les tasques que vulguem realitzar entorn a ella, es troba més en mans dels docents, d'aquí sorgeix la necessitat d'animar als mestres a que treballin aquest gènere amb passió i convicció.

La poesia, els alumnes i la societat en general sortiríem guanyant, si ens llevem la por i ens 'desencorsetem' de promoure activitats avorrides i previsibles, i construïm un pont per escurçar aquesta llarga distància que ens separa del descobriment i gaudi del text poètic i les seves dimensions.

3. METODOLOGIA UTILITZADA PER A DESENVOLUPAR EL TREBALL

La metodologia emprada per a la realització d'aquest TFG s'ha basat en la recerca, recopilació i revisió d'informació referida al tema del treball, per a poder dissenyar posteriorment un projecte educatiu relacionat amb el marc teòric.

S'ha recopilat i analitzat informació entorn dels temes següents:

- La situació de la societat avui en dia, amb les seves característiques i actituds a nivell social, educatiu i personal arran de la immersió tecnològica.
- Els beneficis que aporta la poesia en contraposició.
- La relació i presència de la poesia a les escoles

D'acord amb aquesta informació, la finalitat d'aquesta part teòrica ha estat la de trobar un fil conductor on els tres temes es poguessin connectar per tal de quedar reflectit clarament la idea i objectiu del projecte.

A partir de la teoria, he volgut dissenyar la proposta pràctica encaminada a aplicar la poesia dins les aules a través de les cançons, perquè puguin experimentar amb les emocions el que

aquestes els transmeten i així poder interpretar els textos amb la finalitat d'identificar el valor i sentit d'aquests.

5. DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

5.1. Presentació de la proposta

Una vegada arribats a aquest punt, passarem a explicar en què consistirà la proposta didàctica. Com ja hem comentat anteriorment es tracta d'un seguit d'activitats per a treballar la poesia a partir de poemes musicats.

Desglossarem les diferents parts de la proposta i concretarem els diversos aspectes per poder dur-la a terme de manera eficaç.

Hem volgut emprar una metodologia que trenqués els esquemes d'ensenyament tradicionals que enfoquen l'ensenyament i descobriment de la poesia a les aules des de una visió estructural, arrelant més en el significat que els alumnes extreuen a partir del que els transmet.

El projecte s'organitzarà en una sèrie de sessions on cada una girarà entorn a un sentiment diferent:

- Sessió 1 : Felicitat/alegria
- Sessió 2: Tristesa
- Sessió 3: Soledat
- Sessió 4: Il·lusió
- Sessió 5: Ira/Ràbia
- Sessió 6: Amor/amistat
- Sessió 7: Sessió final

5.2. Objectius

L'aula a la qual va destinada la proposta, 6è d'Educació Primària, i la cançó seran el nostre punt de partida. El tema que es treballarà amb el text poètic de les cançons és el de les emocions, ja que l'educació emocional promou l'adquisició de qualitats que beneficien l'adaptació al context social i millora la resposta davant desafiaments de la vida.

L'alumnat participarà activament descobrint els seus sentiments i emocions, així com les dels seus companys, i d'aquesta manera poder gestionar-los, creant i extraient el significat de la poesia a partir de la vivència, però també fruit de la reflexió.

La cançó serà l'eina que ens facilitarà conèixer, comprendre millor i enfonsar-nos al món de la poesia. La temàtica que donarà sentit a la proposta, ens servirà per unir racionalitat i emoció amb la finalitat d'aconseguir un desenvolupament integral de l'alumne.

Seguint la riada d'objectius, cal destacar també la importància que tindrà l'escolta activa, l'anàlisi i la interpretació crítica amb la finalitat de convertir la pràctica en una proposta oberta i participativa.

5.3. Aplicació de la proposta

a. Estratègia metodològica

Es proposa una metodologia acompanyada de diversos recursos audiovisuals, musicals i pràctics, on els infants participen activament en diverses dinàmiques a les quals hauran de treballar tant en petit grup com individualment.

S'utilitza una metodologia constructivista, fomentant una escolta atenta, activa i reflexiva per poder dur a terme els objectius esmentats, assegurant un aprenentatge significatiu, relacionant coneixement i aprenentatge amb experiències pròpies.

La pràctica consistirà en dedicar cada sessió a un sentiment diferent i a partir d'una cançó relacionada amb aquest sentiment, versaran les activitats. S'ha tingut en compte l'edat de l'alumnat, ja que encara que som a primària no és el mateix escollir cançons per nins i nines de 11 anys que per nins i nines de 8 anys.

Després d'haver escoltat una quantitat considerable de cançons que es poguessin ajustar als objectius explicats, les escollides per a dur a terme la pràctica són:

Taula 1. Cançons seleccionades (Annex1)

Títol	Intèrpret	Disc	Any	Sentiment
Alegria	Antònia Font	Alegria	2002	Alegria/felicitat

Motiu de selecció: és una cançó que transmet positivisme, i la lletra empra oracions que

poden donar a diverses interpretacions precisant una anàlisi.

Camins	Sopa de Cabra	Plou i fa sol	2001	Soletat
---------------	----------------------	----------------------	-------------	----------------

Motiu de selecció: reflecteix la sensació d'estar perdut i el repte d'haver refer sol la vida

Tu fas	Dr. Prats	Venim de lluny	2018	Amor/amistat
---------------	------------------	-----------------------	-------------	---------------------

Motiu de selecció: tant per la lletra com pel seu ritme canviant, és una cançó que anima i sorprèn, la lletra pot anar dirigida a un amor o a una amistat.

Si arribeu...	Lluís Llach	Nu	1997	Tristesa
----------------------	--------------------	-----------	-------------	-----------------

Motiu de selecció: reflecteix una sensació de buit, i una enyorança de oportunitats perdudes Cançó profunda, que va més enllà de la típica pèrdua d'un amor.

Inquimissió	Sangtraüt	Terra de Vents	1990	Ira/Ràbia
--------------------	------------------	-----------------------	-------------	------------------

Motiu de selecció: Traslladant nos a una altra època, aquesta cançó crítica i manifesta la seva ràbia sobre una injustícia social duta a terme en un temps molt passat.

El senyal que Esperaves	Els amics de les arts	El senyal que esperaves	2020	Il·lusió
------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	-------------	-----------------

Motiu de selecció: Té un vídeo musical que dona lloc a interpretacions i ens serà molt útil. A més és una cançó que transmet esperança sobre alguna situació a interpretar i descobrir personalment.

b. Context educatiu

Aquest projecte està dissenyat per dur a terme amb alumnes del 3r Cicle de Primària, concretament 6è de primària d'un col·legi públic de Palma. La classe està composta per 25 alumnes, 12 nins i 13 nines.

És un centre que es troba a una barriada molt poblada de Palma, encara que no es trobi al centre, està ben comunicada i a prop de molts de serveis.

S'ha escollit aquesta etapa educativa, perquè en aquesta edat (10-11 anys), els infants ja són capaços de desenvolupar un tipus de pensament més abstracte, fer hipòtesis, entendre entre línies etc. uns recursos cognitius importants per a poder dur a terme les activitats.

c. Organització

La proposta didàctica tindrà una durada de 7 sessions, que es realitzaran setmanalment, al llarg del tercer trimestre, oberta a possibles canvis que puguin sortir, es farà una sessió a la setmana coincidint amb l'hora de Llengua Catalana i Literatura.

Aquestes sessions es realitzaran a la sala de fusió - art que hi ha el centre, es tracta d'una aula polivalent ja que serveix per conferències, fer obres de teatre, cantar les nades de Nadal etc. per tant es tracta d'una aula suficientment espaiosa per treballar a taula i a l'espai.

Cada sessió estarà dedicada a un sentiment amb les seves activitats pertinents. Al final de la sisena sessió es realitzarà la sessió final, que amb les indicacions de la mestra realitzaran els propis alumnes.

d. Descripció de les activitats

A continuació explicaré les activitats que conformaran cada sessió. Anteriorment a cada sessió ja s'ha parlat amb l'alumnat de la dinàmica i temàtica d'aquesta, així que passaré directament a explicar les sessions sense entrar en preàmbuls.

SESSIÓ 1 SENTIMENT: L'ALEGRIA

ACTIVITAT 1

Es col·locaran penjades a un tauló cinc làmines il·lustratives (Annex 2). A continuació cada alumne es posarà un antifaç, una vegada estiguin asseguts al seu lloc, escoltaran en silenci la cançó proposada: *Alegria d'Antònia Font*.

A continuació una vegada acabada la cançó romandran sense llevar se l'antifaç mig minut més i en silenci, a la senyal de la mestra es llevaran l'antifaç i se'ls demanarà que identifiquin quina és la il·lustració que creuen simbolitza millor la cançó.

Una vegada arribat a un consens, hauran de mencionar quins elements, colors, situacions etc. apareixen a la il·lustració que coincideixi amb alguns dels que ells i elles han pensat mentre escoltaven la cançó. Raonarem la coincidència.

Per exemple, si apareix a la imatge un sol i a un alumne també li ha vingut a la imaginació aquest, reflexionar perquè.

S'establirà un debat amb opinions i suggeriments que reflectirà el conjunt d'elements que a l'alumnat alegra.

ACTIVITAT 2

Seguidament se'ls repartirà la lletra de la cançó. A continuació la tornarem a escoltar i aquí els nins i nines la podran cantar i seguir.

Mentre l'escolten, s'escriuran les següents preguntes:

- On es troba el protagonista? Què creus que fa?
- Per què està tant content?
- Què li deu passar?
- A què es refereix el cantant quan diu "...gòndoles entre ses cases" i "òrbites en sincronia"? Què creïs significa?

Cada alumne haurà de respondre a les preguntes que s'aniran apuntant a la pissarra, recordant sempre que no hi ha respostes correctes o errònies.

Es tornarà a generar debat, cada alumne podrà expressar el que ha entès i podrà reflexionar amb les idees dels altres, assegurant un ample ventall d'interpretacions on cada un i una hauran aportat la seva opinió i postura personal, així com l'escolta de l'opinió dels altres i de les altres.

ACTIVITAT 3

Es faran dos grups, que es col·locaran un davant l'altre en fila i mirant-se, la professora repartirà uns números aleatòriament a cada alumne. Quan comenci la cançó, hauran de començar a cercar a la seva parella (la que coincideix amb el número) i seguir el ritme de la cançó, podran ballar com vulguin: lliurament, fent el joc del mirall etc.

SESSIÓ 2

SENTIMENT: TRISTESA

ACTIVITAT 1.

L'activitat inicial s'iniciarà assenyalant la imatge que pertoca amb el sentiment que encara no saben quin és.

Una vegada mirada amb detenció i analitzada la imatge, els alumnes hauran de començar a dir quin sentiment reflecteix per a ells.

Una vegada descobert el sentiment que es treballarà a aquesta sessió, començarem a escoltar la cançó *Si arribeu...* de *Lluís Llach* en silenci i amb els ulls tapats. Una vegada escoltada la cançó deixarem un minut abans d'obrir els ulls.

ACTIVITAT 2.

A continuació se'ls farà entrega de la lletra de la cançó (marcada en quatre parts) així la podran seguir mentre la tornem a escoltar, per a poder realitzar la següent activitat:

- Els alumnes s'agruparan en grups de 4, i cada alumne haurà de contextualitzar la part de la cançó que els ha tocat: explicar on es troba l'autor, on canta, com és ell, a qui dirigeix la cançó etc. Posteriorment es posaran en comú les diverses interpretacions de les estrofes.

ACTIVITAT 3.

A aquesta activitat es posaran en comú qüestions com: què els posa tristos, quines situacions tristes han viscut o vist, si es posen tristos sovint etc. Traslladarem el debat a la cançó, demanant si poden entendre al cantant i per què creuen que es troba així.

Per finalitzar, amb els mateixos grups d'abans, escriuran unes frases positives i d'ànim com si li volguessin dir personalment al cantant.

SESSIÓ 3

SENTIMENT: SOLEDAT

ACTIVITAT 1.

Observarem la imatge que il·lustra la soledat, i l'anirem analitzant, demanarem si alguna vegada s'han sentit sols, si pensen que és necessari de tant en tant estar sol, quina diferència hi ha entre sentir se sol i estar sol etc. per tal de generar un debat i escoltar opinions diverses.

ACTIVITAT 2

Els alumnes es col·locaran per parelles o petits grups de tres i se'ls repartirà la lletra de la cançó relacionada amb la soledat, aquesta estarà retallada en frases i oracions que hauran d'anar col·locant (es donarà com a pista l'oració amb la qual comença la cançó "Camins que ara s'esvaeixen..."), a partir d'aquí han de seguir col·locant les oracions fins formar la cançó. La professora anirà guiant i prenent nota, a continuació s'aclariran dubtes es llegiran algunes cançons i finalment l'escoltarem i podrem comparar, si els alumnes s'han allunyat molt o poc de la lletra original.

ACTIVITAT 3.

Es farà la següent pregunta: Qui troba que es una cançó positiva? D'aquí sorgiran dos grups: els que troben que es tracta d'una cançó esperançadora i positiva, i pel contrari els que troben que es tracta d'una cançó melancòlica i nostàlgica. S'iniciarà un debat on cada grup, amb ordre, haurà de plantejar i defensar el seu parer.

SESSIÓ 4

SENTIMENT: IL·LUSIÓ

ACTIVITAT 1.

S'observaran les il·lustracions que falten i comentarem la imatge que il·lustra el sentiment de la il·lusió.

A continuació cada un farà un llistat de les coses que li han fet i li poden fer il·lusió. Descriurem amb paraules aquest sentiment, com ens fa sentir i ens fa reaccionar davant la vida.

ACTIVITAT 2.

Escoltarem la cançó sense la lletra davant, i es farà una primera incursió sobre el que han entès. Hauran de prendre notes, idees (pròpies, dels companys, del mestre), per poder crear el significat propi o la idea personal.

A continuació se'ls reparteix la cançó amb uns espais en buit, que hauran d'emplenar amb les paraules que ells trobin més adients per donar-li sentit a la cançó i segons sentin.

Finalment es xerrarà del que han posat, mirarem coincidències i argumentarem les produccions.

ACTIVITAT 3.

L'última activitat consistirà en visionar el vídeo clip de la cançó (Annex 2), aquesta conta una història i es veurà, si és necessari dos pics, llavors per parelles, hauran d'escriure la història del vídeo, se'ls mostrarà una sèrie de preguntes com a guia:

- Què fan enmig de les muntanyes?
- Qui és l'al·lota que balla? Quina relació creus té amb el grup?
- Que hi ha dins la capsa que li donen?
- ...

SESSIÓ 5

SENTIMENT : IRA/RÀBIA

ACTIVITAT 1.

Observarem la il·lustració de la ira, mentre escoltem la cançó, se lis dirà als alumnes que aquesta té certa relació amb la lletra. Una vegada escoltada i visualitzada la imatge, i com es tracta d'un tema una mica més difícil de comprendre, mitjançant pluja d'idees s'analitzarà aquesta per relacionar la amb la cançó, mirant la lletra que també s'haurà repartit una vegada escoltada la cançó.

Es demanarà per quines coses o situacions senten ràbia ells? Què és per als alumnes la ràbia?
Com es senten quan la tenen?

ACTIVITAT 2

Tenint una idea de per on va la temàtica de la cançó, hauran de crear un títol, s'escriuran a la pissarra les diverses propostes després d'escriure-les, es dirà el títol original.

A continuació, la lletra té unes paraules subratllades, que els alumnes per parelles, hauran de substituir per altres. Finalment es llegiran algunes de les noves versions escrites.

ACTIVITAT 3

Com estem dins el sentiment de la ràbia, se'ls demanarà, quines frases i oracions de la cançó manifesten per a ells millor aquets sentiment.

Les preguntes seran tipus:

- Perquè creus que aquesta paraula o oració manifesta ràbia?
- Quin to empra el cantant?
- A qui es dirigeix?

SESSIÓ 6

SENTIMENT: AMOR/AMISTAT

ACTIVITAT 1

Aquesta sessió trobarem que no tenim il·lustració, sinó un full gros aferrat a la paret/pissarra.

A continuació la mestra els demanarà que simplement amb un símbol dibuixin i pintin el que per a ells reflexa millor la paraula amor/amistat.

A mesura que vagin acabant el dibuix l'aniran retallant i aferrant al full, on vulguin, amb la posició que vulgui, per poder obtenir finalment el nostre collage/ il·lustració de l'amor.

Xerrarem de l'amor i l'amistat.

ACTIVITAT 2.

En aquesta segona activitat, se'ls demanarà als alumnes que comencin a caminar lliurement per l'aula, primerament ho faran sense acompanyament musical i al poc temps quan tots estiguin caminant al seu pas, començarà a sonar la cançó convidant los a que es moguin com vulguin, sentint la música i movent-se al ritme que sentin.

Després d'escoltar-la, ens seurem tots al terra en cercle, i parlarem de com ens sentim.

ACTIVITAT 3.

La mestra prèviament, haurà escrit cada nom dels alumnes a una paperet, i ficats dins una bossa, passarà per davant de cada alumne per que agafi un paperet.

La cançó té una tornada que diu : *Tu fas.... tu fas...*

L'activitat consisteix en que cada alumne, haurà d'escriure una oració que comenci com la tornada (*Tu fas...*), dirigit al company o companya que li hagi tocat, el que s'escrigui ha de ser alguna cosa positiva. Una vegada escrites es repartiran i cada un llegirà el que li han escrit.

ACTIVITAT 1

Els alumnes, en petits grups de 3-4 hauran preparat aquesta sessió durant la setmana anterior. Aquesta consistirà en què cada grup haurà escollit una cançó i el sentiment relacionat, justificaran l'elecció i presentaran una activitat perquè puguin dur a terme amb la resta del grup.

e. Avaluació

L'avaluació, ens ajuda a conèixer el grau d'assoliment dels objectius proposats. Són una eina molt útil perquè es poden adaptar en funció de la metodologia i la intervenció didàctica.

Aleshores s'ha elaborat una graella (*Annex 3*) per fer el seguiment de cada alumne i poder deixar constància tant dels seus resultats com de les actituds setmanals dels tallers.

Aquest seguiment s'ha dut a terme mitjançant la observació directa i anàlisi de produccions pròpies.

f. Criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació s'han de tenir en compte, per conèixer millor que es el que ens interessa aconseguir en el procés d'aprenentatge. Així un cop revisat el currículum de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalana de Primària i més concretament del tercer cicle, passaré a especificar en termes generals i globals aquells criteris d'avaluació que es tindran en compte per a l'avaluació de la proposta.

Del primer bloc *Comunicació Oral: escoltar, parlar i conversar*, extrem com a base l'avaluació de la participació en activitats on l'expressió i comunicació de les pròpies idees es dugui a terme dins un àmbit col·laboratiu. Així mateix inserim en la necessitat d'aconseguir una exposició i narració de coneixements i fets de manera ordenada i coordinada.

Un altre criteri interessant i que es relaciona amb el nostre treball és el de identificar el sentit global i la idea principal del text poètic, formulant preguntes prèvies a la lectura per localitzar la informació més rellevant, retenint dades i adquirint vocabulari.

Així mateix, la dramatització a l'hora d'interpretar, ballar, cantar també serà un factor a tenir en compte.

Quant al segon bloc *Comunicació escrita: llegir*, es posa l'èmfasi en la importància de saber analitzar els diferents tipus de texts, per detectar les idees més rellevants i comprendre la lectura d'aquests.

També serà un criteri avaluable la capacitat d'inferir, interpretar i formular hipòtesis sobre els textos, encara que en aquest cas prevaldrà la creativitat, intenció i implicació tant a l'hora de desenvolupar la tasca de manera individual com en grup.

Del tercer i quart bloc *Comunicació escrita: escriure i Coneixement de la llengua* ens centrarem en l'ús correcte de la llengua tant a l'hora d'escriure com d'expressar nos: aplicant les normes ortogràfiques, fer ús correcte de connectors i marcadors etc. perquè tot en el seu conjunt esdevingui en una producció de text coherent complint les normes bàsiques de presentació.

Del darrer Bloc Educació Literària, ens fixarem en la necessitat de fer ús d'estratègies per a identificar els missatges i valors que transmeten els textos i saber interpretar-los, en aquest cas com hem mencionat al llarg del treball, no es tracta d'una interpretació 'fil per randa' del que diu la poesia, sinó del significat que construeix l'alumne sobre aquest.

6. CONCLUSIONS

La realització d'aquest treball de Fi de Grau, va començar arran d'un interès i una motivació personal per a descobrir les possibilitats didàctiques de la poesia a les aules mitjançant les cançons. Cap a aquesta recerca i investigació he anat descobrint un món poètic que m'ha afermat en la creença de la necessitat d'aquesta al nostre voltant, ja no solament a l'escola, sinó a la nostra vida quotidiana.

He descobert que es pot fer poesia pràcticament en qualsevol situació i amb qualsevol recurs, allunyant-me a poc a poc del pensament que ensenyar poesia és dificultós, complicat i llunyà.

No he tingut la intenció de proposar i teoritzar la importància de la poesia a l'aula per a crear poetes, sinó d'agitar i despertar reflexions i curiositat per a un gènere literari tant residual a l'actualitat.

La recerca de informació sobre poesia m'ha fet topar amb paraules i frases d'autors que clarament feien al·lusió a la harmonia, tranquil·litat, reflexió, creativitat, sentiments etc. és a dir, tota una sèrie de valors antagonistes, dels temps que corren ara.

Aquesta deducció va dur-me a una convincent connexió entre el ritme de vida, a causa de la societat tecnocràtica en la que estem submergits, i la seva influència, en una gran majoria d'àmbits que ens envolten, trobant me amb el repte de connectar les dues idees, i desitjant que quedés aquesta relació causa – efecte clarament teoritzada, i així poder defensar la necessitat d'un procés d'ensenyança- aprenentatge més profund.

En quant a la proposta, davant la impossibilitat de dur-la a terme, m'han sorgit diversos dubtes i interrogants que podria haver obtingut en el cas d'haver pogut realitzar-la, per exemple: si les activitats han estat interessants, si s'han complit els objectius marcats, quines millores es podrien fer etc.

Per altra banda la proposta s'ha dissenyat com si realment es pogués posar en marxa, de fet s'ha dissenyat pensant en un entorn determinat, unes aules i uns alumnes en concret, per això no es descarta aquesta possibilitat, i així queda reflectida, per a un possible futur.

“Un pare anava d'excursió a la muntanya amb els seus dos fills.
Una vegada al cim, exclama, admirant el paisatge:
- Mireu fills meu! Quina posta de sol tan preciosa!
- Vaja papà, dues hores caminant per a veure un fons de pantalla!”
(Adaptació d'una vinyeta de Faro)

7. BIBLIOGRAFIA

- Annex de Llengua i literatura Catalana del Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.
- Artigues, A. (2010). Muntatge poètic a partir de <www.viulapoesia.com> Articles de didàctica de la Llengua i Literatura. *Núm. 51*, 98-111
- *Augusto Cury: el psiquiatra que dice que el 'Síndrome del pensamiento acelerado' es el mal del siglo.* (2019). Recuperat de : <https://www.bbc.com/mundo/noticias-4740819> (consulta: 5-04-2020)
- Bordons, G., Ferrer, J., Naranjo, M., Rins, S. (2003). *Apuntes para una renovación de la enseñanza de la poesía.* Universitat de Barcelona.
- Bordons, G. (2009) Poesia contemporànea, tecnologia i educació. Actes del seminari celebrat a la facultat de formació del professorat . Universitat de Barcelona.
- *Bordons, G. (2009). Poesía Contemporánea: Experimentalidad, multimodalidad e interdisciplinariedad como formas de reflexión, creación y emoción.* Edetavia, *49*, 45-60
- Bordons, G y Canals, A. (2012). *Poesia, música i escola: triangle sonor.* Temps d'Educació. *Núm 42*, 11-30.
- Bordons, G. y Casals, A. (2012). *Música i poesia. Punts de trobada.* Temps d'Educació Núm. 42 p. 7-9. Universitat de Barcelona.
- Bordons, G. (s.f.). *La poesia: un gènere motivador per treballar la llengua i els valors en escoles amb aules d'acollida.* Universitat de Barcelona.
- *Barranquero - Carretiso A. (2013) Slow media. Comunicación, cambio social y sostenibilidad en la era del torrente mediático.* *Palabra Clave*, 419-448
- Campins Comas, S. (2018). Aula Poètica. Recursos per gaudir de la poesia catalana a les aules (blog). Màster Universitari de Formació de Professorat. UIB
- Castilleja, I. "La poesia al cicle superior de l'escola primària". Comunicació Educativa: revista d'ensenyament de les comarques meridionals de Catalunya.2001, *Núm.14*, 46-48.
- Codina i Valls, F. (2017). *La poesia, art educadora.* Universitat de Vic.
- Fainholc, B. (2006). El cambio cultural de las nuevas formas digitales y la modificación de hábitos comunicacionales en la sociedad de la información y de la cibercultura. *Didáctica, innovación y multimedia.* *Núm 6*, 1-4.
- Ferreira, M,A, (2008) Verdad y tolerancia en la Sociedad Tecnológica. Nómadas. Revista crítica de Ciencias Sociales y Jurídicas.

- Frugoni, S. (2017). El hueso del poema: sobre los asuntos poéticos en la escuela. *Ponencia en el I Congreso Nacional “ El hueso de la palabra”. Teoría crítica de la poesía latinoamericana. Mar de Plata.*
- Galdames Franco, V. (2009). Desarrollo de la comprensión lectora¿Un desafío pendiente o un concepto en permanente evolución? Universidad Alberto Hurtado.
- Gallardo Álvarez I. (2010). *La poesía en el aula: una propuesta didáctica.* Actualidades Investigativas en Educación. 10(2) 1-28.
- García Ramírez, D. y Valle Jiménez, V. (2020) Los impactos de la ideología técnica y la cultura algorítmica en la sociedad: una aproximación crítica. *Revista de Estudios Sociales* 71, 15-27
- Gimeno Beltrán, E. (2014). *La poesía, más allá de la lengua y la literatura.* Universidad de Valladolid. Soria
- Gómez de Ágreda (2019). La guerra en la gente. *Documento de Opinión*, 499-512
- Gómez Martín, F.E. (1994). Investigación sobre la didáctica de la poesía en la Educación Infantil i Primaria. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado Núm. 20*, 179-193.
- Gómez Serra, M. (2019). Reflexiones críticas sobre el uso e impacto de las Tecnologías de la Información y Comunicación en los ámbitos educativos. *VIII encuentro Nacional y VII Internacional de Investigación educativa en el contexto del cambio.*
- Gómez-Villalba Ballesteros E. (1993) Didáctica de la poesía en la Educación Primaria. *Revista Interuniversitaria de formación del profesorado*, Núm. 18, 107-115
- Honoré C. (2013) Elogio a la lentitud. En <http://www.uv.mx/veracruz/cosustentaver/files/2015//09/03-Honore-C-Elogio-a-la-lentitud.pdf>
- Jarabo, A.E. (2019). La consciència perceptiva i el silenci contemplatiu en l’educació de l’escolta i la interioritat. En *La Pedagogía Social en un entorno VICA: ¿Viejos problemas. Nuevas perspectivas? Comunicaciones y conclusiones*, 53-57. Barcelona. Blanquerna
- Jiménez J.F., Martín, T. y Puigdevall, N. (2009). *Tipología de explotaciones didácticas de las canciones.* Didáctica del español como lengua extranjera. *Expolingua. Núm. 9*, 129-140.
- Larrañaga Atuna, Josu (2018) Imágenes de/entre la seducción de estímulos transparentes informativ@s. *Estudios Curatoriales*

- L'Écuyer C. (2015). *Educación en la realidad*. Primera Edició. Plataforma. Barcelona
- Maiso, J. (2014). *Türcke, Christoph: Hyperaktiv! Kritik der aufmerksamkeitsdefizitkultur*. Constelaciones- revista de teoría crítica, 6, 482-488
- Mata Anaya, J. (2009). Anotaciones sobre poesía y Educación . *Literatura infantil y juvenil. Especial Poesía*.
- Millà Castelló C. (2018). *Literatura popular en Educació Primària: de la tradició folklòrica a les noves tendències de música actual, núm 8*, 77-90. Doi:10.1498/ITACA2017- 2018, 8-9.04
- Pérez Daza, M.A. (2011) Posturas y estrategias sobre la poesía en el aula.
- Portillo, E. y Costa, P. (2009). Virilio y la crítica de la velocidad: por una ecología gris. Universidad Politécnica de Madrid. *Sociedad y Utopía. Revista de Ciencias sociales* 34, 99-108
- Potes, M. y Filet, G.(2018) Tecnofamilias: crecer en cavernas digitales. *Eureka*. 15(2) 295-307
- Prat, M. (1994) Notes sobre la poesia per a infants. El gènere poètic, l'últim de la fila de la literatura infantil?. *Temps d'Educació*, 12, 127-142
- Reig, D. Vílchez L.F. (2013) *Los jóvenes en la era de la hiperconectividad: tendencias, claves y miradas*. Madrid. Fundación Telefónica. Fundación Encuentro.
- Roig i Grimalt, M. A. (2015). Els poemes musicats: un recurs didàctic per a l'ensenyament de la poesia a l'aula. *Màster Universitari del professorat (Especialitat Llengua i Literatura Catalana)*. UIB. Palma de Mallorca.
- Sicilia Llamas, M. G. (2004). Las nuevas tecnologías: motor de cambio o de desigualdad? *Tecnología en marcha*. Vol. 17 (3) Especial, 24-32
- Sprinthall, N., Sprinthall, R., Oja S. (1996) *Psicología de la Educación* (6ª ed.).Madrid: Mc Graw-Hill.

8. ANNEXOS

Annex 1: Cançons

ALEGRIA

Antònia Font

Cau es sol de s'horabaixa dins s'horitzó,
Damunt la mar arrissada es avions
Cau es sol de s'horabaixa vermell i calent
Me sala i m'arengada sa pell

Es penya-segat
I una pluja suau de pols estel·lar

Cau es sol de s'horabaixa i plàcidament
Sa gent se dutxa i omple es carrers
Cau es sol de s'horabaixa dins es meu cor.
Tothom m'estima i jo estim tothom

Falla sa corrent
Ses fireres no vendran cacauets

Alegria ,
Ses velles se xapen de riure
Es dies s'acaben i es fars il·luminen
Ses gòndoles entre ses cases.

Alegria,
Ses òrbites en sincronia,
I es ovnis se pinyen i deixen un cràter
Per sempre dins sa meva vida...
Alegria

Cau es sol de s'horabaixa dins s'horitzó,
Damunt la mar arrissada es avions
Cau es sol de s'horabaixa vermell i calent
Me sala i m'arengada sa pell

Es municipals és evident
Fan aparcar bé a sa gent
I Alegria

SI ARRIBEU

Lluís Llach

Si arribeu en la vida
Més lluny d'on pugui arribar
Moriré molt gelós
Del que m'hàgiu avançat
Que no em sabré resignar
A no ser el millor vianant
L'atleta més fornit
I el més frondós amant

I no em vulgueu consolar
Només digueu me si de cas,
Tot allò que hàgiu vist
I jo no podré mirar
La fondària dels rius
Que els meus peus no mullaran
La fragància del cos que no podré estimar

La immensitat d'un cel
En el qual mai no he volat
Les espumes d'un foc
Que no m'hauran cremat
Les barques que a la mar
No podré amarinar

No em doneu consol
No em sabré consolar

I perquè sé que vosaltres
Anireu més lluny que jo
Estic gelós i content
Molt gelós i content
De la sort que heu tingut
De la sort que tindreu
Que tanmateix sé que mai
No he estat fornit atleta
Ni tan sols digne amant
Només un vianant...

CAMINS
Sopa de Cabra

Camins, que ara s'esvaeixen,
Camins, que hem de fer sols,
Camins, vora les estrelles,
Camins, que ara no hi són

Vam deixar-ho tot, el cor encés pel món
Per les parets de l'amor, sobre la pell.
Erem dos ocells de foc, semblant tempestes
Ara som dos fills del Sol, en aquest desert.

Mai no és massa tard per tornar a començar,
Per sortir a buscar el teu tresor
Camins, somnis i promeses.
Camins, que ja són nous.

No és senzill saber cap on has de marxar
Pren la direcció del teu cor
Mai no és massa tard, per tornar a començar,
Per sortir a buscar el teu tresor.

Camins que ara s'esvaeixen,
Camins que has de fer sol
Camins, vora les estrelles,
Camins, que ja són nous.

EL SENYAL QUE ESPERAVES

Amics de les Arts

Fes me lloc que ho intentaré
Sortirem d'aquí, ara escolta'm bé
Crec en tu perquè no he sabut ni sé
Despullar-te els ulls o predir-te el gest
Ja vaig renunciar a llicenciar-me en tu
Ara ho tinc tan clar: no hi puc veure a contrallum

I potser el que he dit, t'ha caigut tan lluny
Als afores en un descampat perdut
Vull un altre intent
Si aquesta cançó
Fos, per fi, el senyal que esperaves
I si no existís el millor moment?
I si et cal saltar per tornar-te ocell?

I que diguin missa i que ens diguin folls
La veu dels covards
Dels despertapors aquest cop només serà un temor
Confondrem els planys entre le vent d'un bosc
Que ja és tan petit quan girem els ulls
Quasi hi som, quasi hi som

Escriurem el final tot dos
Anem molt bé si també et tremola el pols
Escriurem el final tot dos
Anem molt bé si també et tremola el pols
Anem molt bé si també et tremola el pols
He somiat la ciutat mil cops, hi arriben de nit, caminem ben sols
Per carrers estrets, empedrats i molls
De fanals groguencs, d'infinits balcons

Em dius
Tant de bo no estiguéssim sols
Si sortís algú a desitjar-me sort
I jo et dic
Hi són, que no els sents com canten
Escriurem el final tot dos
Anem molt bé, tenim por
Anem molt bé tenim por
Escriurem el final tots dos, lluny d'aquí.

EL SENYAL QUE ESPERAVES

Amics de les Arts

Fes me lloc que ho intentaré
Sortirem d'aquí, ara escolta'm bé
Crec en tu perquè no he sabut ni sé
Despullar-te els ulls o predir-te el gest
Ja vaig renunciar a llicenciar-me en tu
Ara ho tinc tan clar: no hi puc veure _____

I potser el que he dit, t'ha caigut tan lluny
Als afores en un _____
Vull un altre intent
Si aquesta cançó
Fos, per fi, el senyal que esperaves
I si no existís el _____?
I si et cal saltar per tornar-te ocell?

I que diguin missa i que ens diguin folls
La veu dels _____
Dels despertapors aquest cop només serà un temor
Confondrem els planys entre el vent d'un _____
Que ja és tan petit quan girem els ulls
Quasi hi som, quasi hi som

Escriurem el final tot dos
Anem molt bé si també et tremola el pols
Escriurem el final tot dos
Anem molt bé si també et tremola el pols
Anem molt bé si també et tremola el pols
He somiat la _____ mil cops, hi arriben de nit, caminem ben sols
Per carrers estrets, empedrats i molls
De fanals groguencs, d'infinits balcons

Em dius
Tant de bo no estiguéssim sols
Si sortís algú a _____
I jo et dic
Hi són, que no els sents com canten
Escriurem el final tot dos
Anem molt bé, tenim por
Anem molt bé tenim por
Escriurem el final tots dos, lluny d'aquí.

INQUIMISSION

Sangtraït

Fa mil anys gravada en pedra
Una mà immortal assenyala el camí
Als soldats de Déu
Trobaran les portes blanques
D'un infern tot ple de verges i sants
Que moren cada nit
Mentre a fora cau l'espasa
Que els condemna a l'oblit etern

No demanen perdó
Són la perfecció
Maten sempre amb la mà del àngel
Som la inquisició
Són amics de la mort
Maten sempre amb la mà del àngel
El seu rostre és amor
Els seus ulls són la mort
Maten sempre amb la mà del àngel

Veig passar les hores mortes
Assegut davant la imatge del mal
Perduda en el camí
Per cada any deu mil misèries
Han omplert el món amb fulles de sang
Dels soldats de Déu
Mentre sonen les campanes
Que els retornen de l'oblit etern

No demanen perdó
Son la perfecció
Maten sempre amb la mà del àngel
Som la inquisició
Són amics de la mort
Maten sempre amb la mà del àngel
Els seu rostre és amor
Els seus ulls són la mort
Maten sempre amb la mà del àngel

Sento crits dins de la boira

És la veu d'aquells que han perdut el seu nom
Pels camins del món
és la mà gravada en pedra
Un punyal immens que talla el fort vent
Quan porta la raó
Mentre sonen les espases
Enmig d'aquell infern etern.

TU FAS

Dr. Prats

Tu fas que el temps s'aturi
Tu fas que el nord es torni sud
Només tu tombes tots els murs

Tu fas fugir les penes
Tu fas que tot tingui un sentit
Fas que s'encengui aquesta nit.

Siestic amb tu sento que cada demà serà millor que ahir
Fas que les nits s'allarguin hores i hores
I que els dos cremem per dins
Somiem fent ballar les estrelles al nostre compàs

I és que tu fas que allà l'Antàrtida hi hagi un clima tropical
Només amb la mirada enderroques qualsevol imperi medieval
Un somriure pot acabar amb els pitjors dels meus mals

Tu seràs la tempesta
Que s'endurà la por
I que mai més tornarà
Seràs la meva sort

Tu seràs la conquesta
Dels dies que vindran
I seràs aquelles nits
Que mai hem oblidat

Tu fas que el temps s'aturi
Tu fas que el nord es torni sud
Només tu...

Annex 2: Il·lustracions i vídeo

Il·lustració del sentiment de l'alegria

<https://sp.depositphotos.com/vector-images/alegria.html>

Il·lustració del sentiment de la il·lusió

<https://labufandadepenelope.wordpress.com/2014/03/08/1457/>

Il·lustració del sentiment de la tristesa
www.fotosearch.es/CSP553/K23728819

Il·lustració de la soledat (Kuczynski, P.)
<https://www.europapress.es>

Il·lustració del sentiment de la ràbia
<https://www.pingocean.com/gratis-png-clipart-jtbdr>

Vídeo

Els amics de les arts. (2020,març,6) *El senyal que esperaves*. Recuperat de
<<https://www.youtube.com/watch?v=U8F15kSUR4>>

Annex 3: Rúbrica

Rúbrica per a avaluar la proposta didàctica

CATEGORÍA	0 punts	1 punt	2 punts	3 punts
Pensament reflexiu i originalitat	No aporta cap novetat, mostra una actitud irrellevant en les diferents tasques a realitzar. Les respostes de les diferents activitats són pobres o estan incompletes.	No aporta cap novetat, encara que s'esforça a les diferents propostes, a vegades contesta sense pensar en la resposta. Les respostes de les diferents activitats són generalment pobres, encara que completes.	S'esforça i reflexiona entorn a les diferents activitats, encara que no són gaire originals. Els resultats de les diferents activitats presenten aspectes originals i interessants.	Reflexiona i aporta creativitat a les diferents respostes i propostes. Les respostes de les diferents activitats són molt originals i completes. Fan reflexionar.
Participació i interès	No mostra interès, fa la feina per obligació i compliment	Participa, però cal que mostri més interès i motivació, ja que només la demostra en alguna de les tasques.	Participa, i mostra interès en la majoria de les activitats.	Participa, mostra interès i anima als companys amb diferents propostes
Treball en equip	No participa, i deixa que tota la feina la faci el seu company/s.	Comparteix i aporta poca informació, participa a estones	Normalment escolta i comparteix la informació, té una bona relació amb els companys de feina	Escolta, comparteix informació i respecta la opinió dels seus companys
Silenci i escolta activa	Parla durant les audicions, no mostra interès, no intenta seguir les cançons	Costa molt que presti atenció a l'audició de cançons, es deixa dur, encara que a vegades ho intenta	Encara que a vegades es despista es capaç de seguir les audicions atentament	Manté el silenci i es capaç de seguir les audicions de forma atenta i activa
Expressió dels sentiments i ús correcte del llenguatge	No expressa els seus sentiments, tampoc escolta el que expressen els seus companys.	No expressa els seus sentiments, encara que escolta i respecta el que diuen els seus companys.	Expressa els seus sentiments de tant en quant, i escolta els seus companys. Fa un ús correcte del llenguatge.	Expressa i participa molt en l'expressió dels sentiments respectant i escoltant també als seus companys. Fa un ús correcte del llenguatge i expressions

